

Milena Lipnická, Július Lomenčík

Název příspěvku v ČJ

Kurikulum jazykové a literární gramotnosti v bakalářském studiu předškolní a elementární pedagogiky (Language and literary literacy curriculum in bachelor study of pre-school and elementary pedagogy)

Klíčová slova v ČJ

Kurikulum, jazyková a literární gramotnost, předškolní a elementární pedagogika

Klíčová slova v AJ

Curriculum, linguistic and literary literacy, pre-school and elementary pedagogy

Cíle v ČJ

Záměrem předkládaného příspěvku je informovat o výsledcích projektu KEGA č. 013UMB-4/2017 - Tvorba kurikulu v oblasti jazykové a literární gramotnosti v nově akreditovaném bakalářském studiu. Znamená to informovat o jedné vysokoškolské učebnici a dvou cvičebnicích na podkladě procesu jejich tvorby, výsledků výzkumného šetření a obsahového interdisciplinárního přístupu. Učebnice a cvičebnice jsou zaměřené na rozvoj didaktických kompetencí studentů – budoucích učitelů mateřských škol a vychovatelů v školských klubech dětí ve vzdělávací oblasti Jazyk a komunikace v předprimárním a primárním vzdělávání.

Teoretická východiska v ČJ

V profesní přípravě studentů studijního oboru Předškolní a elementární pedagogika v bakalářském a magisterském studiu rozvíjíme jejich poznatky a způsobilosti v integračním kognitivně-komunikačním a zážitkovém modelu výuky slovenského jazyka a literatury. Za podstatný považujeme provázaný přístup v přípravě učitelů preprimárního a primárního vzdělávání a vychovatelů ve školských klubech dětí, aby byla zachována kontinuita obsahu výuky v mateřské i základní škole. Naši studenti pracují s vysokoškolskou učebnicí „Integrovaná didaktika slovenského jazyka a literatury pro primární vzdělávání“ z roku 2011 od Ľ. Liptákovéj a kolektivu autorů, s vysokoškolskou učebnicí „Učíme slovenčinu komunikačne a zážitkovo“ od autorů J. Palenčárovej, J. Kesselovej a J. Kupcovej, která byla vydána v roce 2004, které zdůrazňují komunikační a pragmatickou funkci jazyka a poskytují určitou teoretickou bázi. Počet těchto publikací je ale značně omezený, pro komplexní přípravu budoucích učitelů mateřských škol a vychovatelů školských klubů dětí nepostačující. Tuto mezeru mají ambici vyplnit jedna učebnice a dvě cvičebnice s metodikou. Vytvořené jsou pro rozvoj didaktických kompetencí studentů v oblasti jazykové a literární gramotnosti v souladu s ontogenezí řeči dětí předškolního a mladšího školního věku a

aktuálnymi vzdelávacími standardy predprimárneho a primárneho vzdelávania v Slovenskej republike.

Metodologie v ČJ

Príspevek v sobě nese odpověď na otázku: Jaké má být kurikulum rozvoje didaktických kompetencí budoucích učitelů v oblasti jazykové a literární gramotnosti v bakalářském studiu, co má obsahovat a proč? Odpovědi poskytne obsahová analýza učebnice a cvičebnic v deseti obsahových kategoriích interdisciplinárně vymezených týmem odborníků v oblasti jazykovědy, pedagogiky, psychologie, diagnostiky, literatury i didaktiky s kauzálními zdůvodněními.

Závěry v ČJ

Učebnice a dvě cvičebnice jako hlavní výstupy v projektu budou přínosné jednak pro úspěšné ukončení projektu, ale hlavně budou sloužit studentům a učitelům v předškolní a elementární pedagogice. Jsou zvláště strukturované v textových částech. Obsahově jsou přizpůsobeny studentům z hlediska jejich zkušeností i požadavkům vysokoškolské výučby v oblasti jazykové a literární gramotnosti v povinných a povinně výběrových předmětech. Jejich tvorba byla podpořena výzkumem i výměnou zkušeností odborníků na sympoziu, semináři a workshopu.

Souhrn příspěvku v AJ

Textbooks and two exercise books as the main outputs of the project will be beneficial both for the successful completion of the project, but mainly for students and teachers in pre-school and elementary pedagogy. They are specially structured in text parts. In terms of content, they are adapted to the students' experience and the requirements of university teaching in the field of linguistic and literary literacy in compulsory and compulsory subjects. Their work was supported by research and exchange of experts' experiences at the symposium, seminar and workshops.

Bibliografie

Lipnická, M. (2018). Metodické námety na rozvoj jazykových spôsobilostí detí v hovorenej reči. Banská Bystrica: Belianum.

Lipnická, M. a kol. (2018). Jazyková a literárna gramotnosť detí v kontexte rozvoja didaktických kompetencií budúch učiteľov. Banská Bystrica: Belianum.

Lipnická, M. a kol. (2019). Jazyková a literárna gramotnosť v predškolskej a elementárnej pedagogike. Banská Bystrica: Belianum.

Liptáková, Ľ. A kol. (2011) Integrovaná didaktika slovenského jazyka a literatúry pre primárne vzdelávanie. Prešov: Prešovská univerzita.

Palenčárová, J., Kesselová, J., Kupcová, J. (2004) Učíme slovenčinu komunikačne a zážitkovo. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá.